

Криза евра - искушење за ЕУ

Јединствена европска валута, евро, требало је да повеже европске земље у чврсту монетарну унију. Али еврозона је постала најслабија веза у тој организацији и то је чињеница која на крају 2010. не може да се занемари. Финансијска криза је искушење за нити које повезују Европу и знак питања у погледу будућности уније.

Недавни протести у Ирској су типични за Европу 2010. Неограничени дугови, оштре мере штедње и социјални нeredи, били су логична последица широм Европске уније. Јединствена европска валута, евро, 2010. је била стављена на пробу.

Грчка је била прво жариште. Огроман дуг је значио губитак тржишног поверења у способност земље да плати дуг.

Европски лидери су се борили да ојачају ту слабу везу и улили су више од 100 милијарди долара у грчку економију. Створили су и фонд за будуће кризе.

Свега шест месеци касније, када се Ирска суочила са сопственом финансијском кризом, потребан новац је био спреман.

Ијан Бег, из Лондонске школе за економију, каже да је то показало да евро може да преброди олују.

"То је карактеристично за начин на који делује Европа. Она чека да нешто крене лоше и онда у процесу тражења решења иде напред, према већој интеграцији, и даље поштујући права појединачних држава чланица", сматра Бег.

Али чак и јаче економије – попут Француске – суочавају се са великим дугом. Смањење јавних трошкова је подстакло непрекидне штрајкове и масовне протесте. А лидери се боре да уравнотеже невоље својих земаља са потребама Европе. Чак је и Немачка, дуго покретачка снага европског јединства, оклевала пре него што је употребила новац својих пореских обвезника за избављење других европских економија. Националне потребе остају врхунски приоритет, каже Ијан Бег.

"То никад стварно нису требале да буду Сједињене европске државе и Европа уједињенијих држава и то је у ствари оно што сад видимо."

Када је Други светски рат поделио Европу, визионари су замишљали Европу у миру, уједињену политички и економски.

Сајмон Тилфорд, главни економиста у Центру за европску реформу, каже да је финансијска криза претворила ту визију у дроњке.

"Нажалост, финансијска криза је подрила потребну солидарност. Изборна тела у земљама од којих је затражено да дају другим државама чланицама гаранције за кредите, одлучно су то одбацила, јер су се упитала због чега би то требало да раде. Награђујемо их због тога што су распикуће, или шта? А то владама веома отежава да стварно образложе случај и објасне каква врста интеграције је потребна да би се цела ствар поставила на одрживе темеље и кренуло напред", прича Тилфорд.

То би могао да буде главни проблем и идуће године. Португалу, Италији и Шпанији, ускоро би могли да буду потребни сопствени пакети за исплату дуга. А то би европским лидерима могло да отежа да придобију своје бираче да обезбеде још готовине.

Ванеса Роси, из истраживачке организације "Четам хаус" (Chatham House), каже да ће 2011. Европа морати да одлучи о јачини веза које је држе заједно.

"Могући избор у оваквом систему је да државе чланице одлуче да ли ће имати клуб преко којег ће да дају гаранције свакој чланици без обзира на цену и околности. Или ће имати унију у којој ће да кажу не, прихватићемо да државе чланице понекад могу да имају тешкоће и да инвеститори у тим државама чланицама морају да поделе део бремена штедње, део тегоба, када дође до реорганизације."

Или ће, каже Ванеса Рос, државама Европске уније бити допуштено да не плате свој дуг. Али, то би значило распад Европске уније и крај сна који се деценијама надграђује.

(VOA)